

Asia: VN/5875/2019

Lausuntopyyntö saamelaiskäräjälain muutosta valmistellun toimikunnan mietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

1 luku Yleiset säännökset (pois lukien 3 §)

Ei lausuttavaa

3 § Oikeus tulla merkityksi vaaliluetteloon

Ei lausuttavaa

2 luku Saamelaiskäräjien tehtävät (5-8 §)

Ei lausuttavaa

9 § Yhteistoiminta- ja neuvotteluelvoite sekä 9 b § Menettely yhteistoiminnassa ja neuvotteluissa

Nykyinen 9 § 1 mom 5 kohta esitetään jaettavaksi uudeksi opetusta koskevaksi 6 kohdaksi ja sosiaali- ja terveyspalveluita koskevaksi 7 kohdaksi. Sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämisen lisäksi uuteen 7 kohtaan lisättäisiin kyseisten palveluiden toteuttaminen. Neuvotteluja tulisi käydä saamen kielisten palveluiden toteuttamisesta säännöllisin välein myös siinä tapauksessa, että palvelujen kehittäminen ei kuulu viranomaisten suunnitelmiin.

6 kohdan mukaan neuvotteluelvoite koskisi saamenkielisen varhaiskasvatuksen ja opetuksen kehittämistä. 7 kohdasta puuttuu rajausta saamenkielisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin, jolloin neuvotteluelvoite koskisi sanamuodon mukaan kaikkea sosiaali- ja terveyspalvelujen toteuttamista ja kehittämistä. Voimassa oleva lain voidaan kielellisesti epätarkasta sanamuodostaan ("saamenkielisen ... sosiaali- ja terveyspalvelujen") huolimatta katsoa tarkoittavan vain saamenkielisiä sosiaali- ja terveyspalveluja.

9 § 1 mom 7 kohta on syytä muuttaa muotoon "saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen toteuttamista ja kehittämistä".

Muutoin neuvotteluelvoite voi kuormittaa kohtuuttomasti sekä sosiaali- ja terveysviranomaisia, hyvinvointialueita että myös saamelaiskäräjiä.

Esitysluonnoksen sivulla 64 todetaan seuraavasti:

"Saamelaiskäräjillä ei siis ole neuvotteluissa yleistä veto-oikeutta, vaikka yksimielisyys tai suostumus onkin neuvottelujen tavoitteena. Neuvottelut päättyvät joko yksimielisyyden saavuttamiseen, suostumukseen tai siihen, ettei yksimielisyyttä ole keskusteluja jatkamallakaan mahdollista saavuttaa tai suostumusta saada. "

Tästä periaatteesta on syytä pitää kiinni.

9 a § Saamelaisten oikeuksien huomioiminen viranomaisten ja muiden julkisia hallintotehtäviä hoitavien toiminnassa

Esitetyn 9 a § mukaan viranomaisten ja muiden julkisia hallintotehtäviä hoitavien tulisi toimenpiteitä suunnitellessaan ja toteuttaessaan käytettävissä olevin keinoin edistää saamen kielten ylläpitämistä ja kehittämistä sekä saamelaisten oikeutta ja vähentää toimenpiteistään aiheutuvia kielteisiä vaikutuksia saamen kielille sekä saamelaisten oikeudelle ja edellytyksille ylläpitää ja kehittää omaa kulttuuriaan mukaan lukien perinteisiä elinkeinojaan. Rajaus ”käytettävissä olevin keinoin” on perusteltu ja tarpeellinen. Hallituksen esitys ei tunnista mm. sitä realiteettia, että saamenkielisen sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön rajallinen saatavuus vaikeuttaa osaltaan saamen kielten ylläpitämistä ja kehittämistä. Julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon käytettävissä oleviksi keinoiksi jäävät lähinnä tulkkauksen järjestäminen (mikä sekin on ajoittain ongelmallista tulkkien rajallisen saatavuuden takia) ja jossain määrin saamen kielten opetus työntekijöille.

3 luku Toimikausi, toimielimet ja toiminta

Ei lausuttavaa

3 a luku Kirjanpito ja tilintarkastus

Ei lausuttavaa

4 luku Saamelaiskäräjien vaalit

Ei lausuttavaa

5 luku Muutoksenhaku vaaliluetteloja koskevista asioista

Ei lausuttavaa

6 luku Erinäiset säännökset

Ei lausuttavaa

Rikoslain 40 luvun 11 §

Ei lausuttavaa

Muita huomioita

Ei lausuttavaa

Jokela Jari
Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä